

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

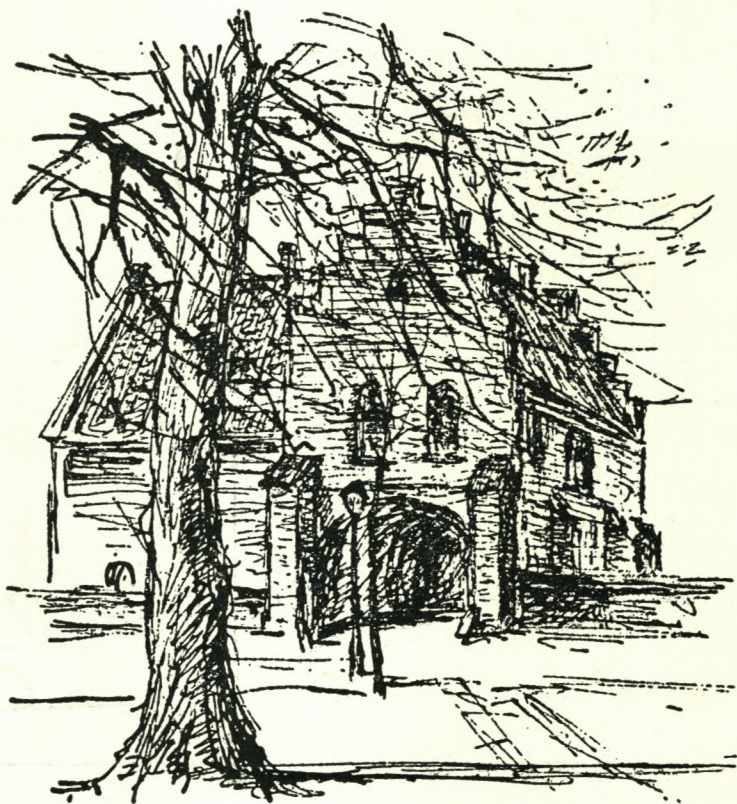
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SORANERBLADET

NR. 10 OKTOBER 1967 52. ÅRGANG

Månedsskrift
for Soransk
Samfund

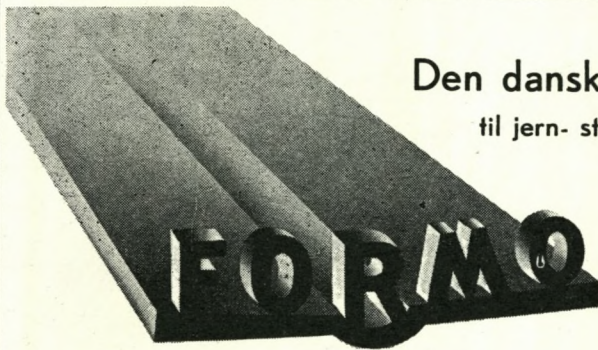
EMULSION A/S

non-ioniske emulgatorer til levnedsmiddelindustrier og tekniske formål

FABRIK OG LABOR
PALSGAARD
JUELSMINDE

SALGSKONTOR
RAADHUSPLADSEN 16
KØBENHAVN V

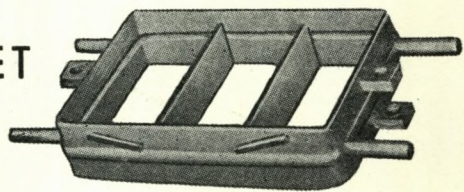
Den danske stålformkasse
til jern- stål- og metalstøberier

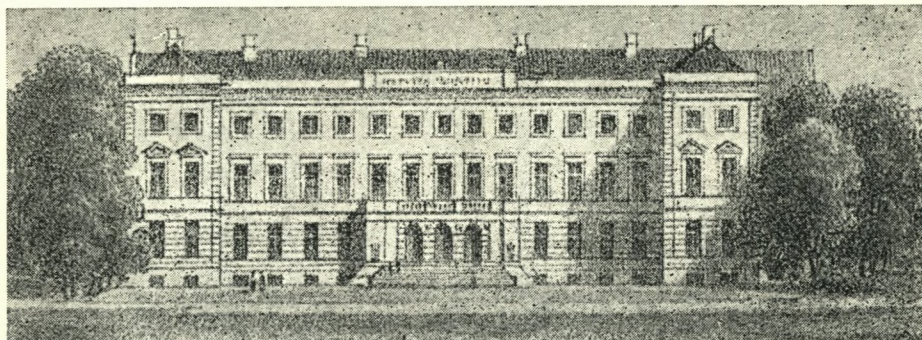
Leveres i størrelser
og udførelser
efter ønske

STAALKONTORET

Jægersborgsvej 64 . Kgs. Lyngby

Telefon (01) 88 26 22

Academia Sorana

eft-r gammelt stik

SORANER-BLÆDET

OKTOBER 1967

52. ÅRGANG

NUMMER 10

»Gamle Bang«

Lægen Oluf Bang, Herman Bangs
farfar

Af dr. phil. Axel Garboe

Den 12. oktober 1877 døde lægen, gehejmekonferensråd, professor dr.med.Oluf Lundt Bang i den især dengang usædvanlig høje alder af 89 år. Megen lykke og medgang havde »den gamle excellence« oplevet; men der var også faldet dybe skygger og tunge sorger over hans lange livsvej, især mod slutningen af denne.

Det var for ham ikke blot en ære at tilhøre en slægt, der mente at kunne føre sin oprindelse tilbage til Skjalm Hvide-slægten, stammende fra Absalons søskendebarn Skjalm Bang; men idenne gamle slægt havde der vist sig sygdomstegn, som måtte forurolige, og som

fik excellencens barnebarn, digteren Herman Bang til at skrive om »Håbløse slægter«, hvortil han selv følte sig, skæbnetungt knugende, knyttet.

Da professor Bang døde, var studenten Herman Bang kun 20 år (født 1857) og naturligvis ganske ukendt for offentligheden. Men skrive kunne den unge mand allerede dengang. Det skinner igennem i det smukke og taknemlige mindedig, som Herman Bang (»H.B.g«) fik trykt i Berlingske Tidende (nr. 241, 1877), da han havde mistet sin farfar, excellencen Bang, til hvem han følte sig meget stærkt knyttet. Den gamle læge, der allerede i 1848 havde skrevet en afhandling i »Bibliotek for læger« om »patologiske stamtavler« og deri også omtalt den Bang'ske slægt, havde forudsætninger for at kunne forstå sønnesønnen, der — så ung han end var — allerede havde mødt slægtens alvor på meget smertelig måde.

Herman Bangs fader, præsten Frederik Ludvig Bang, led af manio-depres-

siv psykose, som atter og atter nødvendigjorde hans indlæggelse på hospital i 1870'erne. Han døde dog, kun 59 år gammel, hjemme i præstegården i Tersløse ved Sorø sidst på året 1875 — det år da hans søn, Herman Bøng, var blevet student.

Begravelsen fandt sted i Horsens, hvor pastor Bang havde haft embede i en længere årrække. Hans fader, professor Bang, kunne på grund af alder — 87 år — og vel også hæmmet af sin prostata-lidelse, som dengang ikke lod sig effektivt behandle, ikke rejse til Horsens i vintertiden for at følge den søn, som han selv kaldte »min kærester Søn«, til graven. Men i Horsens Avis (29. november 1875), kunne man læse et digt af professoren, hvori det blandt andet hedder:

»Det var ej din skyld, at en orm
tidt graved' i rod og stamme.
Det var ej din skyld, at en storm
tidt flagre vildt lod åndens flamme,
ej din skyld, at vor bøn genlød,
når vi dig så og hørte lide:
»Und ham, o Gud! en hurtig død,
lad ham den hårde kamp udstride!«

Men så klinger den gamle læges vers ud i et bævende hjertes tak, trods alt:

»Tak for hver glæde, som du har
så tit beredt din gamle fader.«

Den, der skrev disse vers, ville have kunnet forstå sønnesønnen, Herman Bang, da han fem år senere (1880) udgav »Håbløse slægter«, som vakte en storm af forargelse, og i »Det grå Hus« har benyttet excellencen Bang som model.

Den gamle læge var kendt som en hjertevarm personlighed, hos hvem mange kunne finde hjælp og trøst rent menneskeligt, når de oplevede tider som dem, Herman Bang, de ulykkelige, skuffede, oversete »stille existenser«s fortaler, skildrede i et digt, hvori det hedder:

Der gives dage,
hvor selv sorgen tier,
og sjælen sidder
midt i det store tomme
ene,
edderkoppen lig,
og spinder — tomhed«.

Herman Bang har skildret sin farfar, »Gamle Bang«, i et af datidens tidskrifter »Nutiden« (1879), fremdraget på ny af professor Oluf Lundt Bangs meget forstående biograf, medicinalhistorikeren, professor Vilhelm Maar i udgaven af Bangs »Livs Minder« (1929).

Herman Bang tegner heri billedet af denne læge, »den lille kraftige, rødmosede mand med de buskede øjenbryn og de spillende øjne«, elsket ikke mindst af de unge, selv følede sig ung lige til sin død.

»Jeg er undertiden ved at betragte min bedstefars liv«, skriver Herman Bang, »kommet til at tænke på, at det er det sande kendetegn på den store mand, at mange elsker hans alderdom, — jeg mener her ikke den berømte, men den hjertensstore mand. Ikke få kalder hjertets storhed for den eneste sande; måske de ikke er langt fra at have ret«.

Og så taler den kun 22-årige Herman Bang om sin farfars sidste dage og hans død. »Måske er hele livet en skole, hvor

vi skal lære den kunst at dø, ialfald er alderdommen det.

Bestefader havde lært den store kunst.«

Han døde i lys af sin gudstro »som den, der har en vished midt i det uvisseste af alt,« skriver den unge digter. »Han, der havde stået som læge ved tusinders dødsleje, vedblev også at være læge ved sit eget.

Han følte den svindende puls og beregnede, hvor lang tid han endnu havde tilbage.« Til sidst ville han, i kærlig hensyntagen til sine kære, helst være ene. Da han følte, at nu var det døden, befrieren, sagde han: »Nu kommer det!« og straks efter var »gamle Bang« gået bort — som Herman Bang skildrer den gamle excellences bortgang i »Håbløse slægter.«

Og hvordan var så denne gamle læge? ... Han har selv givet adskilligt til forståelse heraf i den omfangsrige, versificerede selvbiografi, som han efterlod sig, og som professor Maar har udgivet. Ved bisættelsen i Vor Frue Kirke den 18. oktober 1877, hvor medlemmer af kongehuset, professorer, medicinske studenter og mange andre fulgte den elskede læge til graven, havde disse den usædvanlige oplevelse, at der blev sunget en sang af den afdøde.

Endnu engang talte den gamle excellence til alle om livets dybeste spørgsmål, som havde beskæftiget ham selv i mange år midt i hans travle virksomhed og i lange, søvnløse nætter:

Glem ej, hvor end du færdes skal
hernede
et dobbelt mål at stille for dit blik:

med kraft, arbejde og med tillid bede,
derved vort liv et sikkert anker fik.

Glem ej, hvis du til glæde og til lykke arbejde vil i gerning og i ord,
må Kærlighed sit stempel derpå trykke,
og aldrig hovmod følge i dets spor.

Disse vers er jo ikke høj kunst; men de kom fra hjertet, og professor Bang kunne slet ikke lade være med at udtrykke sig i rimerier, det hjalp ham over mange svære timer, og vel var — som professor Maar skriver — Oluf Bangs muse »uhyre blodfattig og spinke; men hun var ham en trofast ledsager gennem hele livet, hun slap aldrig hans hånd, og hun hjalp ham, beskeden og utrættelig, over mange tunge tider.«

For også sådanne kendte denne mand, der for mange kom til at stå som en lykkens yndling, og som kunne sprede så megen glæde om sig. Mørke timer kendte denne læge, ikke blot når sygdom og død ramte hans kære, men også når tunge tanker kom til ham, endskønt han åbenbart som sin del af slægtsarven blev båret gennem livet af et — måske lidt opstemt — lyssind, modstykket til blandt andet Herman Bangs faders til tider overvældende sindets mørke og depression.

I sådanne alvorstimer kunne den gamle læge forme sine tanker i vers, sådan for eksempel:

Gem trygt din synd, men glem den ej!
Glem ej i de søvnløse nætter,
at du hver en plet, både gammel og ny
i angerens tåre aftvætter.
Det har jeg gjort, det gør jeg endnu,
det er ingen skam at melde,
så beder jeg, mennesket ej, men kun
den Almægtiges dom mig fælde.

Et heftigt sind kunne denne »doctor immerfort« have, måske er det noget af dette, han tænkte på i de oven for citerede verslinier. Men med årene mildnedes sindet; måske var det for at modnes, han blev så gammel, tænkte han af og til. Og med stor tålmodighed bar han sine tilskikkelser, og rørende taknemlig var han for den pleje og omhu, der blev ham til del i hans sidste, smertefulde sygdomstider.

Her talte han atter og atter om at »det kunne jo være meget værre,« og hans tak til Gud og mennesker forstummede aldrig, idet han stadig bad om, at hans tålmodighed måtte vokse med den byrde, han fik at bære.

Det er snart længe siden, den gamle læge døde, medens hans sønnesøn Herman Bang bar slægtens byrde videre og »omsmeltede« lidelsen til kunst. Vi ved lidt mere end professor Oluf Bang om arvelighed og slægternes gang. Men midt i alt dette er det værd at standse ved den gamle professor og lytte til, hvad han havde at sige, når han løftede sløret for sin indre verden en smule.

Soranerfrokosten

Torsdag den 5. oktober 1967.

»Soranerrigsdagen«s ordinære møde den første torsdag i oktober (af hensyn til folketinget vælges ikke tirsdag) havde vundet mægtig tilslutning, idet over 40 »rigsdagsmænd« havde indfundet sig, repræsenterende årgange fra 1900 og fremover (dette banale ord bør man bringe engang i mellem for at vise, at man behersker nutidens vendinger).

Kann glædede sig over det fine fremmøde og bød velkommen, særlig til to æresmedlemmer (Boeg og Lyngbeck), mere særligt til en række tidligere bestyrelsesmedlemmer af Soransk Samfund, mest særligt til dagens hædersgæst, Svend Clausen, med tak for alt det, han havde udrettet for gamle soranere som bestyrelsesmedlem i 37 år, en rekord, der kun kan slås af ham selv. Han har gennem mange år tillige bestyret Samfundets mange legater og fonds og overalt vist menneskelighed, sans for sammenhold og kammeratskab. Det samme gælder for vor skole, som vi føler os som en del af. Den leve!

Ved præsentationen måtte *Clausen* tilstå, at han for en enkelt gangs skyld (høverende latter fra forsamlingen) havde glemt gæsteprotokollen, et ark papir ville blive indsat og give bogen et interessant præg.

Kann fortsatte: Clausen har siddet i bestyrelse med 60—70, har virket under 9 formænd (på samme måde som man, når én opnår en høj alder, meddeler, under hvor mange konger han har levet. *Red.*), som han for 4—5's vedkommende har været barnepige for og oplært.

Gudmund Magnussen mindedes tiden omkring 1930, da han og Clausen var i opposition og gav Samfundet en vitaminindsprøjtning, bl. a. ved Soraner-aftnerne. Clausen har kunnet sidde i bestyrelsen gennem de mange år ved sin positivitet, og fordi han hyggede sig der. Det var gode tider med Norrie, Olrik, Louw og Møk. Andre gode ideer, hvor Clausen var med, var tilvejebringelsen af Linds- Hameriks kantate og

grundlæggelsen af kunstudstillingen 1936, hvoraf — med bistand af Thorlacius-Ussing, Museet i Sorø udviklede sig. En skål for Samfundet og bestyrelsen i alle disse år med Clausen.

Rektor *Arne Østergaard* takkede for venlighed og godt samarbejde med skolen, fremhævede i forbindelse med Svend Clausen ordet trofasthed, mod skolen og Samfundet, utroligt, at du har kunnet overkomme det alltsammen, du har lært af Marcus Pedersen. Tak på manges vegne.

Dan Fink fortalte om en rejse til Japan, Hongkong og Bangkok. Japan er blevet meget amerikaniseret, meget af det gamle er attrap, et »gammelt« tempel f. eks. var fra 1927. Lyssiden er det store arbejde, der ydes, og som indgyder respekt, fuldkomment er samarbejdet, i arkitektur er de os overlegne. Skildrede meget dramatisk et gæstebud, der indledtes med et bad, derefter mad, veltillavet, ledsaget af risbrændevin, som taleren generøst trakterede selskabet med, så te, meget smertefuld massage. Underholdningen vanskelig, da japanerne ikke forstod engelsk. I Hongkong var alt roligt, den europæiske presse overdriver. Det var tre store oplevelser, hvor man lærte at se sit eget under en anden synsvinkel.

Michaelsen takkede fra Fynsafdelingen, og for ordningen med denne og Jysk afdeling. Der var du vist den mest aktive. *N. V. Boeg* bekræftede Finks udtalelser om Japan. *Justus Hartnack* takkede Clausen fra Jysk afdeling. Hartnack var som ung student meget imponeret af den energiske Clausen, der forstod at bygge bro mellem de for-

skellige anskuelser. Held og lykke for dig i Soransk Samfund.

N. Saxtorph hyldede på de menige soraneres vegne Clausen, han er et samlingsmærke, der får alle til at føle sig hjemme, han er evig ung og frisk.

Til slut talte *Clausen*, fortalte om 1930, mindedes den inspirerende lærer Holten, takkede Samfundet for den store gave, et fint eksemplar af den store Sorø-bog og udbragte et leve for det soranske sammenhold.

Så var det slut — og kom så igen torsdag den 2. november kl. 12.15.

P. Sch.

Soranske penne

Anmeldelser af Poul Schjærff.

I.

Har. Skodshøj: Houborg Plantage i hundrede år, 1966.

Den energiske, kyndige redaktør *Har. Skodshøj* (s. '21) har på opfordring af A/S Houborg Plantage udarbejdet dette jubilæumsskrift, og man vil næppe kunne finde nogen mere kvalificeret til at skildre plantagens historie; han forbinder grundig forskning med kærlighed til opgaven, og resultatet er blevet et værk, der ikke alene har lokal interesse, men tillige er et vidnesbyrd om dansk initiativ og kulturelt fremstød.

Ved ordet Houborg tænker undertegnede anmelder særlig på den navnkundige Houborg kro vest for Vorbasse, her spiser man delikat mad til priser, der på Sjælland nærmest ville betragtes som en foræring, og det var da også herfra, planerne om en plantage udgik.

Den daværende kromand var en bred, vidtfavnende personlighed.

Johan Christopfer Steinmeier Sørensen (1810—1880) kom fra tjeneste som dreng og karl 1835 til Houborg kro som bestyrer og ægtede samme år kroens ejerinde Vibekke Clausdatter, og alle var enige om, at han kunne styre og tumle både børnene og det store tyendehold, ja også hende med (s. 19 nederst). Energisk var han, foretagsom, lun i replikken og forstod at få sølvdalerne til at yngle.

Ved et offentligt møde den 24. november 1866 konstitueredes et aktieselskab til opdyrkning af et areal 5 à 600 tdr. land, og den 15. april 1867 vedtoges selskabets love. Man kunne kun blive aktionær, hvis man var »en god dansk mand« — man havde ikke glemt landetabet til tysken i 1864 (s. 50 nederst).

Et fyldigt afsnit (s. 39—76) fortæller om »Det første 10—år«, areal erhverves, og det berettes, at den snedige Johan Christopfer omkring 1868 fik flere områder foræret eller tilhandlet for en kaffepunch pr. td. land (s. 52 nederst). Han var ikke ene om arbejdet, andre var med, og omkring århundredskiftet »kunne man oppe fra Houborg plantages højeste punkt, Snoghøj, ikke længere få øje på Ribe Domkirke, dens tunge firkant skimtedes ikke mere over træerne, og fra Houborg kro var der heller ingen hede at se mod syd eller vest« (s. 76 nederst). Om »Den nye tid« hører vi i næste afsnit (s. 77—84), mere specielt diskuteres der »Om gran og bjergfyrr« (s. 85—119) og endelig afhandles »Efter tidehvervet i 1940« (s. 120—140).

Plantagens udbytte har varieret fra 5 % i 1917 til 25 % i 1965.

Plantagen — siger forf. (s. 135) — vil altid blive nævnt med anerkendelse i Hedeskovbrugets historie. På mager hedejord er på den overvejende del af arealet frembragt en skov af varig kvalitet.

Det er sundt engang imellem at forlade æstetisk læsning og lade sig oplyse ved et værk som dette, der vidner om godt arbejde i flok, om realitetssans og stræben efter at gøre vort land større.

II.

Mange ved så lidt om så meget.

Kan De læse et håndskrevet brev af H. C. Andersen, med gotisk skrift? Kan De på stående fod sige, hvad man forstår ved tonnage? Eller er De klar over vore arkæologiske perioder?

Hvis ikke, kan De få oplysning om disse ting plus hundreder af andre ved at slå op i en lille bog med ovennævnte titel. Den udsendes med mellemrum af firmaet Paul Bergsøe & Søn til kunder og venner, men burde kunne fås på bogmarkedet.

Denne udgave er nr. 3, omarbejdet og forøget af arkivar *Paul Rantzau* (r'37), der også besørgede 2. udg. 1961, mens Niels Gram tog sig af førsteudgaven 1955. Det stigende omfang af oplysninger demonstreres af sidetallene 48, 88, 164.

Det er en overmåde nyttig bog, som man kan lære uhyre meget af, men det fylder mig med *pessimisme*, at bogen ikke kan forklare mig, hvorfor det hedder en *optimistjolle*.

Dødsfald

Skovfoged Mourits Mørk-Hansen

* 29. oktober 1900 — † 1. september 1967

66 år gammel døde skovfoged Mourits Mørk-Hansen den 1. september. En blodinfektion, hvortil stødte lungebetændelse, fremkaldte hans bortgang.

Mourits Mørk-Hansen var skovrider-søn, han kom på Sorø 1915 og udgik 1918 med realeksamen. Siden den 1. maj 1933 havde han været skovfoged i Kohaven under Ravnholt skovdistrikt, han førte tillige tilsyn med flere mindre skovejendomme på Fyn, og hos ham fik elever deres første forstlige uddannelse. I de sidste år var — på grund af forskellige svagheder — hans virkeområde noget begrænset.

Foruden at være en dygtig forstmand var han meget national; under krigen 1940—45 meldte han sig til modstandsbevægelsen og tog i krigens sidste år del i adskillige våbenmodtagelser.

Munter og slagfærdig var han og spredte med sin smukke sangstemme glæde og godt humør blandt sine omgivelser. Både han og hans hustru var uhyre gæstfrie, i hjemmet færdedes mange gode venner, og han vil derfor mindes længe i familie- og vennekredsen.

Mourits Mørk-Hansen havde to brødre: Forpagter Kristian Erhard Mørk-Hansen, f. 1904, r. Sorø 1921, og skovrider Frederik Mørk-Hansen, f. 1906, s. Sorø 1924.

P. Sch.

Et tilbageblik 1917-1967

Af C. C. Hoffgaard

Tænker man sig halvtreds år frem i tiden, forekommer det som en uendelighed. Omvendt er det, hvis man tænker sig halvtreds år tilbage. Trods det meget, der er sket, fornemmes det halve sekel som et kort tidsrum.

Da rektor H. Raaschou-Nielsen — lørdag den 30. juni 1917 — dimitterede os fra Sorø Akademi, var man endnu midt i den første verdenskrig, og ingen kunne øjne udgangen på den eller resultatet. På Flanderns blodvædede slagmarker dræbtes stadigvæk Europas bedste ungdom i hundred tusindvis. Herhjemme var vi ganske vist gået fri for direkte krigshandlinger, men hvordan skulle fremtiden blive?

Rektors tale til os hin junidag var præget af denne dystre baggrund, og hans varme ord og gode ønsker til os gjorde et stærkt indtryk. Her citeres nogle afsnit:

Så dimitterer jeg da jer, og I forlader jeres åndelige fostermoder gennem jeres barndom for at tage livet op på en helt anden måde og i ganske anden grad end hidtil under eget ansvar. I bliver ved med at være Sorø sønner og døtre, så længe I lever, men I er ikke længere de hjemmeværende børn. I flyver bort fra reden.

— — —

I kære unge, som nu skal forlade Sorø, I står nu her i en af jert livs højtidsstunder, og ved adskillelsen vil jeg formane jer til aldrig at glemme jeres barndomstid og første ungdomstid i det skønne, gamle Sorø, men mindes med tak de gode kår, som livet har budt jer i jeres ungdom, idet I — uden jeres egen fortjeneste — har fået en opdragelse og en uddannelse, som kun bliver de færreste til del, og som millioner af mennesker jorden over sukker efter, og at I har fået lov til at leve tiden til ende her i fred og lykkelige kår, hvilket

er et Guds under at tænke på, når vi ser os om i verden i det ragnarok, som stædig hænger truende over vore hoveder.

— — —

Jeg vil sige til jer — ikke at I skal overholde de bud og forbud og regler, hvormed jeres liv har været ordnet, for de har nu gjort deres gerning i deres tid — men: dersom I vil mindes jeres barndom og ungdom her med den rette kærlighed, så vil I holde det i ære, som har været målet for jeres opdragelse her, og som vi lærere i al skrøbelighed har søgt at vejlede jer til. Hvad er da dette? Det er først og fremmest at søge sandheden i naturens verden og i menneskelivet, sandheden i alle livets forhold.

S senere på året — den 8. december — talte daværende adjunkt West til os ved Soransk Samfunds årsfest, og han sagde blandt andet:

... og som det går med kravet om præcision, går det med det meste af, hvad vi pedanter i Sorø forlangte af Dem. De ånder nu ud efter befrielsen! Og — hvor dejligt er det ikke at mærke, at det er sandt, at Sodoma er Sodoma!

Hvor var De uskyldige i Sorø! Men herinde i hovedstaden gror kundskabens træ på godt og ondt. Herinde ser De livet i alle dets nuancer: kunst, videnskab, elegance, luksus, gullasch, nød og fordærvelse.

— — —

Danmarks historie er stoltest i middelalderen, og vor nyeste historie er beretningen om idel nederlag og territorial tilbagegang. Det er sandt. Men jeg vil også hævde, at den lærer os, at alle nationer, selv de mindste, kan hævde sig i verden, når de blot vil. Sønderjylland er med rette blevet kaldt for Danmarks bolværk. Skal vi okkuperes af tyskerne eller politisk opluges af dem, kan De stole på, at Sønderjyderne bliver blandt de sidste, der i deres hjerte stryger det rød-hvide banner, eller som falder på at fornægte vor historie.

— — —

Ingen er for svage til at hævde sig, når blot de ikke knækkes i deres selvagtelse eller deres vilje til at hævde sig. Og verdenskrigen — med alle dens rædsler og alle dens martyrier — bekræfter denne lære.

— — —

Man føler den knugende angst, den dystre baggrund og frygtelige uvished. Hvad skulle enden på katastrofen blive? Ingen drømte f. eks. om, at vi få år efter skulle opleve den lykkelige genforening med det nordlige Sønderjylland. De vestindiske øer var blevet solgt efter en folkeafstemning, som mange af os på Sorø havde protesteret imod på god provovis.

Men krigen gik videre — og livet gik videre. For nogle i sus og dus, formange i nød og med afsavn. Og — så en skønne dag i november 1918 skete det utrolige: kapitulation og fred.

Mareridtet var slut, verden kunne ånde op efter godt fire års ragnarok, som aldrig syntes at skulle tage slut. Livet kunne igen få en chance. Og det bedste af alt: dette var den sidste krig. Det, millioner havde lidt for, var indtrådt: verden var gjort »free for democracy«.

Man oprettede Folkeforbundet, som var den endelige og sikre garanti for, at noget lignede nogensinde mere kunne ske. Det troede man, det vidste man, og det levede man optimistisk videre på til opimod trediveerne. Ak ja!

Så gik menneskeheden — hovedkulds og med tilbundne øjne — ind i diktatorernes og den anden verdenskrigs helvede! Men — selv dette nye vanvid blev overstået, og man sikrede sig med en ny, stærk verdensorganisation. FN, der ikke som Folkeforbundet var en kolos på lerfodder, men fast forankret i demokratiets og retfærdighedens dyrebare grundsætninger. — Eller var den?

Hegel har sagt: »Af historien lærer vi, at vi intet kan lære af historien!« Desværre skjuler der sig vist en stor sandhed i dette paradoks. Heldigvis er

den menneskelige optimisme stor, og lad os håbe, at vort soranske symbol, fuglen Fønix, stadigvæk må være et håb og en inspiration for vor arme jord — trods sortladne skyer, intolerance, jerntæpper, racehad og atomtrusler!

De 200 raske gamle soranere

Overlæge *H. K. Rømer*, Amtssygehuset, Nibe, har indbetalt et bidrag på kr. 200,00 som konsolidant i De 200 Raske Gamle Soraneres Stipendium.

Overlærer Sibberns legat for en soraner

Ansøgning om dette legat indsendes inden den 1. december til undertegnede. Den stiles til skolerådet og må indeholde nøjagtige oplysninger om studium og økonomiske forhold. Ansøgeren skal for at komme i betragtning have gået mindst 3 år i Sorø Akademis Skole, have bestået en afsluttende eksamen ved skolen og fortsætte sine studier under trange kår.

Arne Østergaard.

Soraner-biografier 1901-1960

Mankoliste:

Vagn Lindhard Christensen R '48.
Helmer Steen Christiansen S '48.
Flemming Estrup R '48.
Ib Christian Jacobsen R '48.
Hans Jørgen Leth Hansen R '53.
Jens Leth Hansen R '55.
Jacques Henriksen R '49.
Henning Søndergaard Jensen S '49.
Eric Jørgensen S '49.
Ebbe Vagn Karlsson Løvgreen R '46.
Sigurd Johs. Olsen S '42.

Eventuelle oplysninger, der kan hjælpe til at opspore disse kammerater, bedes rettet til *Erik Sanders* (S '41), Paradisstien 5, Holte, tlf. (01) 42 29 08.

Soraner-aktivitet i Aarhus

Soraneraktiviteten i Aarhus har i de senere år været af begrænset omfang.

Der er nu visse tegn på, at der atter er stigende interesse for sagen, og vi vil derfor ved et møde søge at få sammensat en bestyrelse for en lokalafdeling af Soransk Samfund i Aarhus, der bl. a. skal arrangere en fest for årets russer.

Vi beder derfor interesserede møde op kl. 19.30 onsdag 1. november i kaffestue II, Studenternes Hus ved Aarhus Universitet.

Justus Hartnack. Henning Sørensen.

Gamle Soranere og soranske noter

Soransk Samfund lykønsker følgende kammerater, der har fødselsdag i november:

5. Overassistent, frk. *Ragnhild Hoffmeyer* (f. 1907), Ordrup Jagtvej 173, Charlottenlund.
6. Kontorchef *Børge I. Baggesen* (f. 1907), Alléen 71^a, Kastrup.
8. Læge *Frode Nyholm Gam* (f. 1917), Taarnvej 4, Vanløse.
8. *Napoleon Nolsøe* (f. 1917), på Sorø 1934—35.
9. Kontorchef *Th. Jochimsen* (f. 1907), Lystoftevej 16 A, Lyngby.
9. Repræsentant *Jørgen Buhl* (f. 1917), Livjægergade 33, København Ø.
10. *Frode Lauritz-Nielsen* (f. 1892), på Sorø 1905—07.
11. Murerarbejdsmand *Karl Martin Wichmann* (f. 1907), Korsgade 18, Grenaa.
12. Direktør *Johan Ludvig Dahlerup* (f. 1897), Norinasvej 8, Valby.
18. *Tage Koch* (f. 1897), s. '15. Udvandret til Sydamerika.

19. Skattedirektør, cand. jur. *Enevold Bredmose* (f. 1897), Peder Bangsvej 114, København F.
20. *Otto Eduard Stenersen Hansen* (f. 1877), på Sorø 1890—93.
20. Fru *Ingeborg Margrethe Rørth*, f. Rahbek (f. 1887), Bogense.
21. Proprietær *Svend Holst Frederiksen* (f. 1897), Brogaard pr. Taastrup.
21. Grafiker *Johannes Gommesen* (f. 1897), Dyssegaardsvej 48, Søborg.
22. Tandlæge *Kai Sigurd Machold* (f. 1897), Østerbrogade 72, København Ø.
24. *Emilius Camillo Bronée* (f. 1877), pr '95.
25. Vognmand *Axel Rørbye Deichmann* (f. 1897), Laurbjerg pr. Grenaa.
28. Fuldmægtig *Frederik Suell Kiersgaard* (f. 1887), på Sorø 1899—1900.

Overportier ved S. A. S. *Vagn la Cour* (m. '18 har fra 1. september 1967 taget sin afsked og er flyttet til Jylland.

Chefen for Udenrigsministeriets politisk-juridisk afdeling, udenrigsråd, ambassadør, dr. scient. *Gunnar Seidenfaden* (s '26) har fra 1. oktober af stats- og udenrigsminister J. O. Krag fået bevilget et års orlov. Det er hans hensigt at videreføre sit arbejde med udforskningen af thailandske orkidéer, som han er specialist i. Allerede i skoletiden på Sorø var Gunnar Seidenfaden stærkt interesseret i botanik, og han studerede i årene 1926—34 naturvidenskab. I årene 1955—64 udkom et stort værk på 6 bind om orkidéer. Han har undersøgt over tusind arter, vil foretage en ny ekspedition til Thailand og skrive et endeligt værk om dem. Foreløbig vil han undersøge de mange tusind levende orkidéer, som han har i Botanisk Have. — »At tænke sig« — (»Politiken«, 8. september) bragte følgende »vittighed«: — Og hvad vil De så beskæftige Dem med i det kommende år, hr. Seidenfaden? — Ork, ideer har jeg nok af...

Direktøren for Københavns skattevæsen, cand. jur. *Enevold Bredmose* (s. '16), trækker sig tilbage på grund af alder fra udgangen af november. Alleerede 1923 ansattes han i skattevæsenet og avancerede støt. 1948 blev han vice-skattedirektør og 1965 direktør. Er udnævnt til R.¹ af Dannebrog.

Direktøren for firmaet Louis Poulsen & Co., hvorfra PH-lamperne strømmer ud til lysforbrugere verden over, *Jens Kaastrup-Olsen* (s '40) gav ved et møde den 6. september meddelelse om stiftelsen af en PH-fond, der årligt vil uddele 100.000 kr. til personer eller institutioner, som anses for at have fremmet og vil kunne fremme udviklingen inden for arkitektur, kunst, kunstindustri, teater, film eller overhovedet de ideer, som Poul Henningsen kæmpede for. Jens Kaastrup-Olsen er ideens fader.

En afskedsgave:

Mern Menighedsråd har overrakt sognepræst *Krog-Meyer* (s. '18) og frue en afskedsgave for midler, indsamlet i menigheden. Gaverne er et billede af Mern Præstegård, en vase i kgl. porcelæn samt en flagstang til præsteparrets nye hus.

Økonomiminister Ivar Nørgaard har udnævnt rigsstatistiker N. V. Skak-Nielsen til medlem af Det økonomiske Raads formandsskab i stedet for professor *Søren Gammelgaard* (s. '31), hvis beskikkelse udløb den 1. oktober. Prof. Gammelgaard har været »vismand« i fire år, idet hans tre års periode udløb sidste år, men blev forlænget et år.

Den 8. september havde firmaet *Brdr. Dahl A/S 100 års jubilæum*. Denne begivenhed fejredes med indvielsen af selskabets nye domicil, Brødregaarden i Glostrup. 1867 stiftedes firmaet Brødrene Dahl af N. S. Dahl (1840—1916) og William S. Dahl (1842—1910). 1873 rykkede firmaet ind i den nye Industri-

bygning på Vesterbrogade, hvor man har haft til huse i 94 år. 1897 indtrådte N. S. Dahls søn *Chr. S. Dahl* (1875—1955, student Sorø 1893) i firmaet, han var medindehaver 1901—34 og blev, da firmaet omdannedes til aktieselskab, dettes direktør 1936 (Sor.-Bl. 1955: 96 og om slægtens tilknytning til Sorø 1950:69).

Andre medlemmer af familien Dahl har været knyttet til virksomheden, og i direktionen nu er bl. a. direktør *Eigil Marquard* (Sorø 1920).

I begyndelsen handledes med rør, fittings og andre artikler til installation af gas og vand. Nu spænder produktionen over alle arter (indtil 14 forskellige) vedrørende VVS-branchen. Brdr. Dahl har filialer i Kolding, Aarhus, Odense og Nykøbing F. samt som BD-koncernen, 6 lagerførende afdelinger i Norge og 9 i Sverige plus kontorer i London og Zürich.

*

Efter godt to måneders ophold i Indien, Thailand og Iran er lektor ved Sorø Akademis skole *Jan Nielsen* og hans medrejsende etnologen *Ann-Lisbet Sørensen* (s. '64) atter vendt hjem.

Man havde bl. a. til opgave at foretage en rent sociologisk klarlæggelse af det bærende i sikhfolkets religion. En stor oplevelse var et besøg hos Dalai Lama i Tibet — her ville man have noget at vide om de hellige skrifter, der synges overalt blandt buddhisterne, og lektoren hjembringer en båndoptagelse, hvor selveste Dalai Lama i samfulde to timer har sunget for de udenlandske gæster.

Nu forestår et mægtigt arbejde med at samle alle indtryk, optegnelser, billed- og båndmateriale til et fælles hele.

*

Ingemanns hus:

Kgl. bygningsarkitekt Niels Koppel har udarbejdet et forslag til en hovedistandsættelse af den navnkundige digterbolig. Det prækre spørsmål er pengene, ca. en halv million kroner; denne sum kan Undervisningsministeriet i for

øjeblikket ikke bevilge, og man siger fra ministeriet, at man ikke kan tillade sig at investere så meget i noget, der ret beset kun må siges at have arkitektonisk betydning. Man har henvendt sig til Nationalmuseet for eventuelt at få fordelt udgifterne, men ikke fået noget tilsagn.

Er det virkelig muligt, at der ikke skulle kunne ofres det nødvendige beløb for at sikre denne bolig, der så sandelig ikke alene har arkitektonisk betydning, men umistelig værdi som bolig for B. S. Ingemann gennem 40 år; her er hans uddødelige morgen- og aftensange blevet til, og her fuldendte H. C. Andersen en af vor litteraturs bedste romaner, *Improvisatoren*«.

*

Sport:

I kostskoleturneringen i *fodbold* opnåede Sorø ved en kamp med Herlufsholm i maj 10 mål, Herlufsholm nul! — Den 13. september var der *atletikstævne* på Herlufsholm sammen med Herlufsholm, Haslev og Stenhus. Resultat: Herlufsholm nr. 1, Sorø nr. 2, Haslev nr. 3, Stenhus nr. 4. — De to cricket-soranere Jørgen Arnsbjerg og Sidney Nørgaard har, for at stimulere interessen for cricket, fået den New Zealandske crickettræner Peter Hargreaves til at besøge Sorø Akademi og være med, til at træne 35 drenge på »Grønne Plads«.

*

Ved en generalforsamling i »*Baldur*« i august, hvor 109 medlemmer var til stede, valgtes blandt fire kandidater til præsidentposten Joachim Malling med 56 stemmer.

*

Gymnasieforeningen »*Baldur*« havde den 21. september besøg af forfatterinden Elsa Gress, Åsø gamle skole, der fortalte om sin stærkt omdiskuterede film »*Boxiganga*« om den amerikanske Mamaia-gruppe, og derefter viste hun filmen for akademisterne. Arrangementet fandt sted i Sorø Akademis festsal,

idet tilslutningen var så stor, at »Baldur«-salen ikke kunne rumme deltagerne.

*

Lektor *E. Nordahl Svendsen* holdt den 28. september i gymnasieforeningen »Baldur« et meget oplysende, aktuelt og ikke mindst et underholdende foredrag med titlen »Kristendom og moderne atomfysik«. Det var nok en titel, der var værd at tænke nærmere igennem også for dem, der mente at have forstået, hvad der gemte sig bag den. Nordahl Svendsen indledte med at fortælle om, hvor meget han selv havde beskæftiget sig med disse emner, bl. a. belyst med eksempler fra hans ungdom.

— Man kan måske både opfatte kristendom og moderne atomfysik som et skuespil. Hvis man knuser dette skuespil, mister det noget af sin betydning. Det er af stor betydning, at der i et samfund findes både kristendom og atomfysik, ellers går det helt til grunde. At folk beskæftiger sig meget med begge dele fandt lektor Nordahl Svendsen mange beviser på. Han refererede til en samtale med professor Lindhardt, bl. a. om fjernsynsudsendelsen »Spørg Århus«. Det havde vist sig, at knap halvdelen af spørgsmålene var om kristendom og den anden halvdel omfattede naturvidenskab.

*

Atelier »Øms«:

I disse dage hersker der meget stor aktivitet i atelier »Øms« i Priorgade, hvor elever fra Sorø Akademi i det sidste års tid har haft et herligt fristed i et ubenyttet lokale, som Kongskilde Maskinfabrik har stillet vederlagsfrit til rådighed.

Tidligere har der været forskellige arrangementer i atelier »Øms«, bl. a. en Grønlands-udstilling, og nu vil man prøve at spille teater. Under udfoldelse

af megen fantasi er akademisterne gået i gang med at indrette en lille teatersal med scene, tilskuerpladser a la ølkasser, som skal beklædes med skumgummi, og end ikke en balkon, hvortil der er adgang via et sindrigt system af ølkassetrapper, er man veget tilbage for at lave.

Akademisterne tog fat med sav og høvl samt sømkasser for tre uger siden, og de venter at kunne blive færdige med nyindretningen af atelier »Øms« om tre uger. Så skulle man være klar til premieren på John Osbornes teaterstykke »Strengt fortroligt«, der naturligvis opføres af amatører fra Sorø Akademi. Det er i øvrigt ikke første gang, akademisterne opfører et teaterstykke. Mens atelier »Øms« i sin tid var indrettet på selve Akademiet, spillede man Tennessee Williams »Glasmenageriet« på engelsk, og det blev en stor succes.

Elevrådet, som tager sig af fordelingen af opgaverne under indretningen af »Øms«, regner med, at arbejdet kan udføres for 6—800 kroner. For at skaffe pengene har man sat »Øms« på aktier af 5 kroner.

REDAKTION:

Højagervej 67, Rungsted Kyst, lektor P. Schjærff. Tlf. 86 38 32 (ansvarshavende) og Algade 70, Vordingborg, overbibliotekar C. G. Eiberling, Tlf. 511 (subs. 638).

EKSPEDITION:

Helgolandsgade 13, København V.
Direktør N. E. Løgstrup. Tlf. (01) 21 63 37.

Fr. Palm Greisens bogtrykkeri, København.

(03) 63 22 22
1. kl. værelser og smukke
selskabslokaler
Største og førende

HOTEL POSTGAARDEN, SORØ

— anset og velset

Se det hos de førende tapet- og farvehandlere
landet over

— overalt på Sjælland

Hovedkontor:
VESTERPORT – VESTERBROGADE 8
KØBENHAVN V.
Telefon (01) 11 66 66

BANKEN *for Sorø og Omegn*

FILIAL AF
PRIVATBANKEN
I KJØBENHAVN A/S

Kalundborg Shipping Agency
J. Rødgaard Hønsen
statsaut. skibsmægler
Kalundborg

Telex: 5477 Kalship
Telefon: 1700

Sorø Akademis I. Skovdistrikt

Har De kakkelovnen, har vi brændet

Telf. (03) 63 01 25

MERKUR ^{A/S}

HERMODSGADE 14
ÆGIR 8888

*Kaffe og The
en gros*

MR FULDMÆGTIG
LOUIS VICTOR A MATHIESEN
VESTERBROGADE 208-3 TV
79 KØBENHAVN V

**SVEGÅRDS
BOGHANDEL
SORØ**

TELEFON (03) 63 00 27
POSTKONTO 7163

Abonner på SIC

kr. 10,00 årlig

GIRO 11740

*Højlund
&*

Løgstrup

marketing

Helgolandsgade 13

Tlf. (01) 21 63 37

Mogens Krog-Meyer
Højesteretssagfører

Gothersgade 109, K.
Minerva 5800

**Kaina Rustolie - Kaina Vaabenolie - Kaina Loddefedt
Nova Slagloddepulver - Nova Svejsepulver**

De kendte Kaina- og Nova-Produkter
fra Vissinggaard Laboratorium anvendes paa Værksteder,
Garager og Fabrikker overalt i Danmark.

Forlang Kaina- og Nova-Produkter hos Deres Handlende.

VISSINGGAARD LABORATORIUM

Vissinggaard pr. Brædstrup . Telf. (05) 75 14 14

Krystal - Glas - Porcelæn

Nørregades Glashandel

NØRREGADE 30 - KØBENHAVN K - CENTRAL 12.922

